Ч. 200 (13.148). Львів, пятниця 9. вересня 1932. Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік LIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 4·00 зол.
Четвертьрічно 12·00 „
Піврічно 24·00 „
Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Чи зворот до кращого?

Перші прояви конюнктури, а з ними господарського оптимізму.

I.

Підзаголовок цієї статті вже сам собою може на момент вигладить чола читачів і спонукає прочитати до кінця статтю на економічну тему навіть тих, що це нечасто роблять.

І те, що ми в ньому написали, не гумбуґ, бо вже вся світова преса, навіть найповажніші економічні газети в роді льондонського „The Economist“, бють у дзвін радости з приводу початку конюнктури. Її симптоми, очевидно, покищо найпомітніші і далеко вони від нас, в англьосаксонських сестер в Америці і в Англії. Але коли зважимо, що ніодна держава, хоча би найбогатша в сирівець і капітал, не є планетою, що крутиться окремо від інших десь у воздушних просторах; що взаїмна господарська залежність держав у всесвітній системі стала просто законом, з яким навіть большевики мусять рахуватись (про що говорить найновіша їхня оферта до співпраці на сторінках моск. „Ізвестій“*) — то можемо і ми заразитись від англьосасів дрібкою оптимізму.

II.

Вже в половині липня появилися в Америці познаки деякого господарського оздоровлення. Познаки найбільше характеристичні, як: *подешевлення гроша, інвестиційний рух і зменшення безробіття*. Після того почали зростати *ціни сирівців*. Бавовна, пшениця, кавчук, гума і деякі металі піднеслись у риночній вартості впродовж серпня на 5 прц. Хвиля звишки цін на сирівці появилась теж в Англії і льондонська біржа почала нотувати сильніший попит і звишку цін пшениці, гуми, олова, міди, юти і деяких інших матеріялів. Разом із тим появилась звишкова тенденція *на ринку вартісних паперів*. Сонливі біржі заметушились, немов зпід землі виросло нове довіря посідачів гроша, завдяки чому піднеслась його плинність. Госса курсів облігацій та акцій перекинулась *на европейський суходіл* та докотилась навіть до Польщі, де напр. акції Банку Польського звишкували на 10 проц.

III.

В авторитетні слова схопили ці прояви повороту конюнктури визначні американські й англійські економісти, як теж през. Гувер, німецький канцлер фон Папен, губернатор бельгійського державного банку Франк, відомий проф. Вагеман та ріжні економічні установи, з яких згадаємо нам найближчі: Інститут для дослідів конюнктури у Берліні і такий сам у Варшаві.

През. Гувер отворив перед тижнем конференцію у Вашингтоні, так звану „для поборювання кризи“, у якій взяло участь 200 найзамітніших американських банкирів і промисловців, і виявив у своїй промові непересічний оптимізм. Він підкреслив у ній погляд, що „Америка має вже за собою період безприкладної в її історії кризи, що вже можна добачувати виразні симптоми виздоровлення американського і *взагалі світового господарства*“, що для опанування кризи треба ще завзятої боротьби з нею але „*найгірше вже минулось*“.

Менше підстав для оптимізму мав фон Папен, але все ж, накреслюючи у Мінстері свій революційний господарський плян накручення господарського механізму, він здобувся теж на оптимізм, проповідуючи початок кінця кризи. І тим своїм оптимізмом та програмою, яка відступила від очікуваних господарських експериментів, що накладали би весь тягар на громадян (а) примусова робота для поборювання безробіття, б) далекойдуча автаркія, в) обезцінення марки) а натомість заповідала щось нове, сміле, жертвою державних прибутків (а) премії за нових робітників, б) податкові бони, в) публичні роботи), — це *заразило маси оптимізмом не тільки у Німеччині, але і поза нею.*

Є такі, що твердять, немов би становище німецького уряду, точніше фон Папена було інспіроване проф. Вагеманом, славним господарським дослідником і винахідником нових плянів (про його валютові пляни як теж і ті, що мали розвязати проблєму безробіття, ми вже згадували на сторінках „Діла“). І дійсно — останній квартальник Інституту для дослідів конюнктури, якого директором є саме згаданий професор, містить багато тез, що лягли в основу вестфаль. мови канцлера. Що торкається оптимізму — то там його теж доволі, а спирається цей оптимізм на передбачуванні конюнктури головно завдяки поворотові довіря.

Подібно як берлінський теж і варшавський Інститут дослідів, не вважаючи на ріжні застереження (те саме врештою зробив і перший) добачує у теперішній ситуації зворотний момент і віщує кращу майбутність.

IV.

Економіст, як лікар, радіє, коли появляться будь-які симптоми видужування пацієнта та разом із тим турбує його все ще важкий загальний стан. І так проф. Вагеман не скриває, що в самому продукційному процесі, у тяжкому і виробничому промислі, не тільки не запримічується поправи, але — навпаки — депресія кріпшає. Це зауважено в Америці і в Европі, особливо в Англії і в Німеччині. Промисловий індекс світової продукції (1928 р. = 100), що ще в квітні ц. р. був 69.7, впав у серпні ц. р. до 65 прц.

Ще інша німецька публікація, а саме останнє звідомлення ДД-банків („Дойчебанк“ і „Дісконтоґезельшафт“) навіть не здобувається на оптимізм, добачуючи у тих розреклямованих обявах „конюнктури“ просто штучну акцію американського уряду. Це звідомлення аналізує, чому нібито від цін за сирівці мав би починатися зворот, і додає, що крім уряду спричинниками того нібито „дна кризи“ є спекулянти, які вірять, що ціни сирівців можуть тільки піти в гору, бо вже і так упали нижче рентовности їх добування.

Воно правда, що американський уряд відповідною кредитовою політикою старався вплинути на поліпшення господарської ситуації. І то не тільки з причин економічного характеру. Саме надходить час вибору президента. І відомо, що в таку пору — так було в 1924 і 1928 р. — курси в Америці звичайно підносились. Але теперішні зачатки господарської конюнктури не льокальні, не сутоамериканські...

Очевидно — нема аж таких причин, щоби бити у великий дзвін радости, бо справжня конюнктура може наспіти, коли рушаться прибирані Францією, Америкою та Анґлією капітали ідучи у безгрошеві держави, коли місце господарських націоналізмів займе знова міжнародна економічна коопер. і т. д. Але не забуваймо, що теперішня криза по думці богатьох економістів є кризою довіря. Отже коли широко голошений оптимізм — оправданий хочби невеличкими конкретними фактами — може бути ліком (тут річ іде про психольоґічний момент серед мас), то його значіння велике і тоді... будьмо всі оптимістами і всі говорім, що криза кінчиться. *Може справді зараза оптимізму буде краща ніж зараза конференцій...*

Інж. В. Несторович.

*) Статтю Лапінського: „Нові завдання амер. імперіялізму“, де між іншим читаємо: „Могутнє соціялістичне господарство Радянського Союзу може стати великою підпорою [illegible] світової економіки. Американських про[illegible] реконструкції не можна здійснити [illegible] помимуть [illegible] частини [illegible]“.

Тема на часі.

(Під увагу молоді та батькам, у звязку зі закордонними студіями).

Недалекий вже час, в якому наші абсольвенти середніх шкіл стануть студентами високих шкіл. Більша частина їх з ріжних причин остане на високих школах у краю та в інших землях у Польщі, частина молоді подасться на закордонні студії. І саме під увагу цій молоді та їхнім батькам присвячую цих кілька рядків.

В першу чергу приходиться опрокинути пущену (відомо ким!) в останньому часі поголоску про всілякі трудноші у вписах на закордонні високі школи. Навпаки — зазначую на цьому місці вдруге, як це вже зробили наші студентські громади пишучи про обставини закордонних студій, що українська молодь дізнає назагал у ректоратах та деканатах закордонних високих шкіл дуже гарної зустрічі та далекойдучого зрозуміння для прохань на знижки оплат за студії. Особливо віденські високі школи ведуть провід у цьому відношенні. Що значать закордонні студії (совісно переведені) для знання та поширення світогляду молодих студентів, про це хіба зайвим булоб розписуватися.

Зверну увагу на другу обставину, а саме на вибір студій та контролю над їх совісним переведенням. Щодо першого — не треба піддаватися загальній психозі часу та посилати сина чи доньку на „модні“ студії. Минув у нас час поголовних теольоґів, фільософів, правників, — недавно інжинірів, а тепер настав час медиків. Всі ці фахи нам заєдно потрібні — в більшій чи меншій скількості, але в теперішне наше лихоліття треба нам більше абсольвентів практичних шкіл, яких є тут цілими десятками, а про що була згадка в оповістках студентських закордонних громад перед феріями. Отже передовсім родичі повинні рахуватися з замилуванням дитини до даної галузі знання, а не вибирати їй чи накидувати той чи інший фах. Така поведінка робить молодому хлопцеві ці студії важким тягарем та кінчиться втратою років або знеохотою до власного звання.

Доволі дразлива обставина для молоді, але обовязкова з огляду на наші сучасні відносини — це контроля над студіюючою за кордоном молодю. Маю на увазі контролю над моральним життям молоді та над її поступами в науці. На мою думку перше завдання можуть і повинні виконувати старші студенти та старші громадяни нашої еміграції, яка тепер розсіяна по важніших наукових осередках Европи. Старше студентство й еміграція мають святий національний обовязок остерегти перед великоміськими небезпеками студіюючу молодь, яка дуже часто зпід селянської стріхи та провінціональної середньої школи дістається відразу у велике европейське місто. Виробився зовсім хибний погляд серед нашого загалу, мовляв, „академика“, себто студента університету не лицює контролювати в його студіях, а вислід цього такий, що великий відсоток нашої молоді марнує роки, стаючи „залізними студентами“. **На жаль категорія цих нероб ще й тепер не перевелася.** Назву це національним злочином; бо чиж можна в такій важкій та чорній біді і нужді наших батьків та цілої суспільности — тратити роки беручи з дому або якої установи матеріяльні засоби?!

З цим явищем повинні всі українці боротися — чи то зміною відношення до таких „залізняків“, чи отвертим (не анонімовим!) повідомленням їхніх батьків, а самі студентські громади повинні рішуче занятися цією справою. Пригадую собі розпуку бідного селянина Г. з одного села біля Коломиї — в 1914 р., — коли йому один знайомий відкрив правду, що його син М., який перед батьком грав ролю „семака“, себто учня 7 кл. гімн., — не є ним. Бідний батько ніс кожної суботи повні торби хліба, заощаджуючи на собі й цілій сімї, — а цей нероба й хвалився поступами свого сина, а цей нероба напивав собі при кінці року щораз новий пасок на блюзу та ходив „поза школу“... Тепер

часи змінилися й безділля такого „залізняка" не дасться довго закрити. При тому не сміємо забувати, яке погане враження викликують серед чужинців такі марнотравці, які замісць студій ночами швендаються по підозрілих льокалях.

Наприкінці цих прикрих, але актуальних уваг, треба з признанням згадати про пильних у науці та охочих до громадянської праці молодших студентів, які в останньому році відбули свої студії ось хочби напр. в австрійських високих школах. Вони свідомі були того, що закордон дає їм можність придбати широке наукове та життєво-практичне знання, напр. в семинарах, інститутах, клініках, лічницях, музеях, театрі — тощо. Час на все найдеться, тільки треба його вміло поділити і треба свідомости свого становища й обовязку та трохи сильнішої волі.

За всякими інформаціями про вписи до високих шкіл, урядові візвання на одержання знижкових пашпортів, тощо — треба звертатися до українських студентських громад, які скрізь негайно полагоджують ці справи. До чужих студентських організацій не слід звертатися швидше, ніж до своїх, бо це погано свідчить і про даного студента і дискредитує рідні студентські громади за кордоном, які на загал дуже гарно вивязуються із свого товариського обовязку супроти молодших товаришів із краю, та є свідомі своїх станових обовязків.

Відень, у вересні 1932 р.

о. Володимир Левицький.

—o—

Конґрес ОУН перед судом.

Перервання розправи.

Другого дня розправи, у вівторок пізно вечір, предсідник заповів продовження її на слідуючий день, себто середу. Тимчасом в середу, розпочинаючи розправу з великим запізненням, предсідник зараз-же перервав її до пятниці 9. ц. м. тому, що велику салю треба було віддати на інший процес, на який уже приїхали свідки, а обі інші салі були вже теж заняті.

—o—

НАШІ ВІДПУСТИ І МИ.

Замітки і спостереження з відпустових базарів.

Дуже це гарний звичай, що наш народ спішить до своїх славних відпустових місць, щоби перед чудотворною іконою помолитись, щоби в тяжкій годині життя зітхнути до Всевишнього, упросити ласки на дальше будуче і таким чином полекшити своє горе. Деякі наші славні місця стягають маси народу, церква виповнена вірними по береги — інші йдуть, щоби трохи розважитись по тяжкій праці підчас жнив. Так водиться у нас від соток літ — так було і цього року дня 28. серпня в Самборі на так званої „Матки".

Крім побожних християн, які облягають кругом церкву, кількатисячна товпа людей вештається кругом розставлених базарів, які розложилися на церковнім майдані і по всіх вуличках, що притикають до церкви. Головне місце виповнюють будки з ріжним „кальварійським" крамом. Повно в них хрестиків, ікон, іконок, а все чужого тандитного виробу — а наших виробів тут ні сліду! Ні одної св. іконки, ні одного образочка, ні одної відкритки нашого виробу тут не побачиш.

У цих крамарів повні столи книжочок до моління, але ні одної в нашій мові. Всі вони якби змовились... Крім цього процвітає тут базарна література як: „Ліст до Неба", „Пророцтво крульовей Міхальди, ктура жила за часув Салямона і Тарквінюша цесажа жимскеґо з папежа Юльюша II. інквізитора Торквемади(!)" дальше бачимо „Календаж „рицежа Непокаляней", „Сеннік", „Чаровнік" і т. п. крам, — який купують наші люди, обступивши згадані будки так тісно, що годі перейти. Ні один власник будки не заговорить до наших людей нашою мовою, а на питання, не відповість по нашому. По акценті тих крамарів пізнати, що люди навіть не зі Східної Галичини — а відносяться до наших людей гордо, якби нашому мужикові ласку робили, продаючи йому цей крам!

Поза тими будками — видно крами з ласощами... Столи вгинаються під цілими горами цукорків, тіст, медівників, і ріжних коржів. Цукорки ці всі дуже підозрілі, — все якесь страшно червоне — а на медівниках (Бог зна з чого вони печені) — видніють написи: „Кохай мне, поцалуй мне, пам'ионтка з одпусту" і т. п. Наша сільська молодь купує це і тішиться з цих несмачних дотепів...

Коло цих будок у брудних міхах на землі, бачимо цілі гори маленьких, на жовто зафарбованих обаріночків (бубличків), що їх продають за метри, голосно накликуючи: „Купуй бойку! По тридзесьці, по тридзесьці ґроши метер!" Бойко, купивши ці ласощі, вішає своїм діточкам на шию. Далі розложились будки з вуджениною, ковбасами, кишками, що їх обсіли міліярди мух — на який то товар гидь дивитися — не то його їсти. Бог вість, з чого це все роблене — „але хлоп вшистко з'є!

Недалеко цього краму розсілись жидівки з бочками ріжних напитків. Тут брудна, розхрістана жидівка з чираками на пальцях, зачерпує варехою якогось червоного плину, мішанини оцту, сахарини і фарби і кричить голосно: „вінко! вінко! по джешенць ґроши гальба!"... Найбільші гроші заробив якийсь фотоґраф жидок, який вечором хвалився, що відфотоґрафував около 4.000 дівчат „аля мінут"; за кожну фотоґрафію брав по 50 сотиків!!

Трохи далі на базарній площі бачимо скрипячі каруселі, оточені товпою нашої сільської молоді і міських шибеників. Одні їдуть на конях, інші на бричках серед великого крику і гамору. Якийсь осібняк справив собі новомодну каруселю з кільканацяти старих роверів, повязаних залізними штабами, які їдуть по круглій, деревляній дорозі в шаленому розгоні. Цей осібняк мав великий успіх між нашими сільськими парубками, які розбивались за тим, щоби їхати на роверовій каруселі. Він здержував сільську молодь, яка пхалася на цю каруселю, грубою лайкою, почавши від матери а скінчивши на таких епітетах як: „Чекай Федю, тшимай бикі, бо процесія ідзє, гони Федю!" і т. д. Ніхто не чувся тут ображеним...

А скільки там було всякого роду обманців, які на столиках картами, стрілянням до цілі обманювали легковірних селюхів, а скільки обманців з канарками, білими мишами, які тягнули „льоси" нашим сільським дівчатам, відгадуючи їхню будучність...

Застановившись ближче над тим кипучим життям на „наших" відпустах — мається враження, що вся чужа нам крамарня заздалегідь приготовилась, щоби цей останній гріш з нашого, виснаженого крізою народу, стягнути до своїх мошонок...

А де поділися на той час наші крамарі — наші торговці?... Де наша без посад інтеліґенція?... Замісць взяти цілу ту справу у свої руки і виступити по всіх відпустах зі своїм рідним крамом— вони ждуть на готові державні посади...

Іван Филипчак.

Недоля б. посла Олександра Вислоцького.

Замість вийти з тюрми 9. ц. м. мусить сидіти ще 8 місяців!

Саме тому два роки (9. IX. 1930) вивезено посла Олександра Вислоцького до тюрми в Берестї. Після того відбулися проти нього два процеси: на Волині й у Львові. Вироком волинського процесу засудили посла Ол. Вислоцького на два роки тюрми, а у львівському процесі посла Вислоцького звільнили.

Тому, що багато знайомих і товаришів б. посла Вислоцького очікує його виходу з тюрми в дні 9. ц. м., коли то минає два роки від його арештування і вивезення до Берестя, подаємо до відома, що він, на жаль, мусить сидіти в тюрмі ще дальше. Причина того та, що у волинському присуді не почислили б. послові Вислоцькому двох місяців слідчої тюрми в Берестї (лише йому одному!). Крім цього не зачислено йому 6-місячної тюрми між вироком І. інстанції і вироком III. інстанції, тобто Найвищого Суду. З тих причин б. посол Вислоцький має ще досиджувати 8 (вісім) місяців тюрми понад присуд. Таким робом ціла його кара кінчиться щойно з кінцем квітня 1933.

Тут замітимо, що всі заходи і прохання в справі зачислення тих надпрограмових 8 місяців, а спеціяльно Берестя, до кари, не мали успіху. На прохання до міністерства в цій справі від чотирох місяців нема відповіди, а на прохання в справі перерви кари прийшла, на жаль, відповідь відмовна.

Маневри в Сх. Прусії.

БЕРЛІН, 7. 9. ПАТ. Вчора закінчилися маневри дивізії райхсвери на теренах на схід від Ельблонґа. Брав у них участь ґен. Шляйхер. Після маневрів сказав він журналістам, що передовсім загрожена є Прусія. Німеччина потребує новочасного озброєння та щоби населення Сх. Прусії знало, як і де має боронити рідну країну на випадок війни. Німеччина має право боронитися, тому кожен уряд обовязаний занятися справою озброєння Німеччини. У Сх. Прусії треба це становище підкреслити. Уряд зробить усе конечне для нац. оборони. Все воєнне знаряддя, що його потребуватиме Сх. Прусія перевезуть на випадок війни з Німеччини в найгіршому разі морем. Німеччина не позволить довше на це, щоби її трактували як другорядний нарід.

ОСТАННІ ВІСТИ

КОСТЕК-БЕРНАЦЬКИЙ ПОЛІСЬКИМ ВОЄВОДОЮ.

З Варшави повідомляють, що польський воєвода Крахельський переходить на емеритуру. Його наслідником буде новгородський воєвода Костек-Бернацький. Серед кандидатів на становище новгородського воєводи називають бувш. куратора львівської шк. округи Свідерського.

НЕ ЗНИЖАТЬ КОМІРНОГО.

У звязку з чутками про знижку комірного на 40 проц. з польських міродатних кол пояснюють, що вістки, начеб уряд думав обіцяти знижку комірного, не відповідають правді.

ШЕФ ШТАБУ АМ. АРМІЇ НА МАНЕВРАХ НА ВОЛИНІ.

ВАРШАВА, 7. 9. ПАТ. Вчора приїхав із Парижа до Варшави шеф штабу американської армії Мек Артюр. У середу відїхали на маневри на Волині всі військові аташе, акредитовані в Варшаві. Тимже поїздом відїхали на Волинь ген. Мек Артюр і багато вищих старшин польського штабу та м-ства військ. справ.

ОТРУЇЛИ ГР.-КАТ. ЕПИСКОПА?

ВІДЕНЬ, 7. 9. ПАТ. Часописи повідомляють із Будапешту, що гр.-кат. епископ Степан Новак, що свого часу резидував в Епереші в Словаччині, помер у Будапешті серед підозрілих обставин. Здогадуються, що епископа втроїли, можливе теж, що він покінчив самогубством.

12-та СЕСІЯ ЛІҐИ НАЦІЙ.

ЖЕНЕВА, 7. 9. ПАТ. 12-та сесія Ліґи Націй почнеться в понеділок 26. вересня. На денному порядку є м. ін. скарга пос. Гребе на виконування земельної реформи в Польщі та петиція союзу поляків у Німеччині, що жаліється на положення польської меншини у нім. Г. Шлеську.

РОЗВЯЖУТЬ РАЙХСТАҐ?

БЕРЛІН, 7. 9. ПАТ. Як відомо засідання райхстаґу скликане на 12. вересня. Соц. дем. фракція зголосила внесення, що домагається відкликання госп.-фін. декрету президента держави з 4. вересня. Подібне внесення зголосили й комуністи. „Д. Альґ. Цтґ." повідомляє, що на вівторковім засіданні канц. Папен ще перед голосуванням над внесеннями опозиції розвяже райхстаґ.

Нові вибори відбулися би в половині листопада. З інших джерел заперечують чутки про пляноване розвязання райхстаґу.

ЧОГО ДОМАГАЄТЬСЯ НІМЕЧЧИНА.

БЕРЛІН, 7. 9. ПАТ. Міністр. закорд. справ Нойрат в інтервю з представником Вольфа подав текст меморіялу в справі зброєнь. Зброєння інших держав треба довести до озброєння, призначеного Німеччині версайським трактатом. Пяту частину трактату треба заступити у відношенні до Німеччини роззбройною конвенцією. Як скінчилася би важність конвенції, Німеччина булаб вільна від усяких виїмкових постанов.

Біржа.

Доляр у приватних оборотах 8.89 і пів.
Жито збірне нове 14—14.25.

—o—

Дужання.

У середу Торнов у вільно-американській боротьбі побідив Прохаску в 5 хв., Гарковенко поборов Віліґа в 7 хв., Д'Олівера Колефа в 21 хв., а Дозе нельсоном поклав Валюшевського, Штекер поборов Кавана.

У четвер боряться: Каван — Торнов, Прохаска — Колеф, Кравзер — Д'Олівера (ріш.). Дозе — Штекер (ріш.) і Віліґ — Валюшевський (ріш.)

кім, подекуди на 3—4 стопи під поверхнею землі, бо складником грунту є ростинні частки дуже висушені. Фармері кажуть, що вогонь погасять щойно в зимі снiги.

— **На Монт-Еверест.** Льондонське географічне товариство підготовляє цього року виправу на найвищий шпиль Гімаляїв — Еверест. Даляй Ляма дозволив експедиції на побут у Тибеті. У 1924 р. два молоді англійці Мальорі та Ірвайн підійшли під шпиль у віддалі 180 м. і там пропали. Еверест має 8.860 метрів.

— **Донька Рокфелера,** що вмерла в Шикаго у 60-ім році життя не залишила багато майна. 40 міліонів, які дістала у спадщині від свого батька протратила у ріжних невдатних комбінаціях, бажаючи ще розбагатіти.

— **Кіно в церкві** Ліверпульський епископ у порозумінні з льордом Дербі мають намір зробити фільми зі святого Письма і ті фільми показувати в англійських церквах.

— **Скандал з офіціяльною граматикою.** Кілька місяців тому вийшла в Парижі „Граматика Французької Академії", що мала незвичайний книгарський успіх. Усі кинулись за офіціяльною граматикою, виданою під покровом 40 безсмертних, щоби знати, як правильно писати. Тимчасом почалась у буденній пресі та журналах гостра критика цієї граматики, підписана фахівцями. Виявилось, що автором граматики був один із професорів, що написав її на доручення спеціяльної редакційної колегії „Французької Академії", але, як він стверджував пізніше у пресі, панове безсмертні нефахівці поробили там ріжні поправки і наробили сила помилок. Тепер із доручення „Фр. Академії" всю решту накладу граматики сконфіскували.

— **Історичний замок французького премієра.** Колишній співробітник Клеманса, міністр Тардіе, автор нещасливого Версайського договору купив цими днями велике майно недалеко Авіньон. У тому майні є замок, що колись був твердинею і резиденцією князів. Цей замок належав досі до одного великого промисловця, що дружив із бурбонським князем Шартр, який і жив там. Тардіе матиме тепер сусідом якогось близького кревняка Вільгельма II. князя Левенштайна, що в місті Шато д'Авіньон має теж замок, скромніший.

— **Святиня Ероса.** В Атенах відкрив якийсь молодий грецький археольоґ святиню Ероса, за якою дослідники шукали віддавна. Саме там стояла славна Праксителева статуя Афродити.

— **Самопізнання.** На конгресі психольоґів у Копенгагені мав прецікавий реферат проф. В. Вольф про свої нові досліди над самопізнанням людини. Він доказував, що кожний із нас має мінімальні дані на те, щоби пізнати себе. Експеримент переведений ним був такого роду: ріжні особи повторяли той самий текст: відтак голос їх схоплений на грамофонових плитах пізнавали заінтересовані. Мало хто пізнав власний голос. Так само не пізнавали люди своєї фотографії, коли розрізали її на половину.

Дописи.

МОСТИЩИНА. **(Фестин у Старяві).** Дня 4. вересня ц. р. влаштувала молодь Старяви величавий фестин, у якому взяли численну участь місцеві селяни та інтелігенція з дооколичних місцевостей. Цілий фестин відбувся завдяки енергії та великій праці п. Дарії Пшепюрської, яка ввесь свій молодечий запал присвятила громадянській праці у свому селі. Під її проводом малесенькі діточки доказували чудес своїми вправами, які виконували з піснею на устах, що плила з їхніх щирих сердець. З неменшим успіхом перейшли вправи хустинами більших дівчат, а відтак вправи хлопців під проводом п. Качмара (якщо не помиляюсь). Багато краси у це свято вніс місцевий хор, який під диригентурою п. Дарії Пшепюрської вивязався зі свого завдання якнайкраще. При кінці о. Пшепюрський виголосив до вправляючих юнаків підбадьорюючe слово, в якому підчеркнув вартість плекання фізичного розвою для українського народу, а відтак горячими словами завізвав місцеву молодь і старше громадянство вступати численно в ряди спортових товариств. Слід замітити, що молодь Старяви зрозуміла вагу народньої праці, чим дає доказ своєї національної зрілости.

—o—

СПОРТ.

КРАЄВІ СИТКІВКОВІ ЗМАГАННЯ У ЛЬВОВІ.

Ситківкові змагання за краєве мистецтво відбуваються на токах Л. К. С. при вул. Войтіха кожного дня від 9—12. рано та від 2—6. попол. до неділі 11. ц. м. включно. Зголошених около 30 змагунів зі Львова та провінції. Для видців побудована вигідна степениця. Висліди змагань будемо подавати кожного дня

Висліди 1-го дня:

Сінгель жінок: Дмоховська Дора (УССК) — Твердохлібівна (УССК) 6:2, 10:8. Рожанковська (ЛКС) — Грушкевичівна (ЛКС) 7:5, 6:3.

Сінгель мущин: Зелений (УССК) — Бачинський (УССК) 6:1, 6:2. Яблонський (УССК) — Черчанець (Плай) 6:4, 6:0. Рожанковський Волод. (ЛКС) — Процишин (УССК) 6:2, 6:2.

Мішана гра: Дмоховська С., Рожанковський Яр. (ЛКС) — Ліщинська, Сасик (УССК) 6:2, 6:4. Сасик, Дрогомірецький — Бачинський, Зелений 6:3, 6:2.

Публики, як на перший день, дуже багато. Продовження змагань в четвер, в год. 9. рано і в год. 2-ій попол.

ГОСТИННИЙ ВИСТУП ЧЕРНОВЕЦЬКОГО ДОВБУША І ЛЬВІВСЬКОЇ УКРАЇНИ У СТАНИСЛАВОВІ.

У днях 10. і 11. вересня ц. р. (субота-неділя) відбудуться товариські мячеві змагання між дружинами: **Довбуш — Україна — Пролом — Ревера.** Ціль дводневних змагань: навязати товариські звязки з нашими буковинськими земляками.

Порядок змагань: субота, год. 14.15: Україна — Пролом, субота, год. 16.00: Довбуш — Ревера; неділя, год. 14.00: Довбуш — Пролом, неділя, год. 16.00: Україна — Ревера.

Як бачимо, програма велика, конкуренція незвичайно цікава. Тому можна сподіватися, що українське громадянство як місцеве, так і з дооколичних громад, прибуде численно на ці змагання та слідкуватиме із зацікавленням за ходом гри цих товариських змагань.

Приїзд черновецької української дружини до Станиславова у пятницю посп. поїздом в год. 20.46, львівської України в суботу ранком.

СПОРТ У ПЕРЕМИШЛІ.

В неділю 4. ц. м. відбулися в Перемишлі мячеві змагання двох українських дружин: **Сокола** і **Беркута.** Переміг високоциферно Сокіл 8:1 (3:0), якого молода дружина перевищала свого противника на зеленій мурамі під кожним оглядом. Видців, на жаль, дуже мало. Судював п. Медвітський.

НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ.

АВСТРІЯ. Відень. По півторамісячній перерві почалися 28. серпня нові мистецтва у копаному мячі. У І. лізі, де місце Слована заняв мистець II. ліги Лібертас, розіграли вже 10 стріч. Важніші з них: Австрія — Адміра 2:1, Вієнна — Рапід 3:2 і Австрія — ВАЦ 1:1. Покищо перше місце в табелі займає Вієнна (4 п.), а дальші Гакоаг і Австрія (по 3 п.).

ІТАЛІЯ. В Римі відбулися світові мистецтва їздців колесників професіоналів та аматорів. Обі шосові конкуренції виграли італійці. Серед аматорів (137.4 км.) переміг Мартано в часі 4:32.48, а мистецтво професіоналів (206.7 км.) добув Бінда — 7:01.28. Професійним мистцем світу у спрінті став бельгієць Шереж, який переміг у фіналі француза Мічарда. Третій німець Енгель.

ПОЛЬЩА. По недільних змаганнях за мистецтво ліги на першому місці скріпилася Краковія, завдяки перемозі над Вислою (3:0) і ремісовому вислідові стрічі Погонь — Легія (0:0). Має вона 25 п. 2) Погонь 21, 3) Легія 18, 4) Варта 17, 5) ЛКС 16, 6) Варшавянка 15, 7) Висла 14, 8) Рух 14, 9) Гарбарня 11, 10) 22. п. п. 11, 11) Польонія 8 і 12) Чорні 8.

У Кракові відбулися мистецтва Польщі в ситківці. Мистцем у поод. грі мущин став Гебда, який у фіналі переміг Тлочинського. У подвійній грі Тлочинський-Вармінський перемогли у важкій боротьбі (7:5, 3:6, 2:6, 6:2 і 6:1) братів Столярових, що мали це мистецтво 6 літ без перерви. Серед жінок виграла пара Фолькмерівна-Рудавська. В міксті перемогли Гебда-Фолькмерівна.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА. У Брні відбулися на славному торі Масарика III. найбільші чеські перегони авт. На старті бракувало двох найліпших цьогорічних змагунів: Карачіолі і Штука. Перше місце у важкій категорії перегонівок (17 окружень по 29 км.) добуф француз Шірон на Буґаттім у часі 4:37.29, 2) Італієць Фалжіолі на Альфі. Серед лекших возів (15 окружень) переміг німець Бурґґаллер також на Буґаттім — 4:31.28, перед італійцем Масераттi. Ані чехи, ані маляр Гартман не відіграли поважнішої ролі. Видців і змагунів (36 машин) рекордове число.

Д.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 7. IX. 1932 р. за масло експортове та десерове пріма 2·80 зол., за літру молока 19—20 сот., літру сметани 0·90 зол., копу яєць 3·80—3·90 зол.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Четвер, 8. вересня, год. 7.30 веч. „Горячка нафти".

Пятниця, 9. вересня, год. 7.30 веч. „Горячка нафти".

Театр Ріжнородностей.

Субота, 10. вересня, год. 7.30 веч. „Так здобувають жінок" комедія Вернея.

Спортовий цирк при вул. Пелчинській на площі біля Тенісового Т-ва.

Щодня дужання атлетів. Початок в год. 8.30 веч.

Кіна.

АПОЛЬО: „Острів тайн".

АТЛЯНТІК (давніше Лев) нечинне.

КАСІНО: Льорель і Гарді в „Чужинній леґії".

КОЛІСЕЙ: „Нічні нетлі", „Свищемо на крізу".

КОПЕРНИК: „Геґенна жінки".

МАРУСЕНЬКА: „Геґенна жінки".

МІРАЖ: „Любощі віденської залоги".

ОАЗА: „Все для дівчинки" (Гарі Піль).

ПАЛЯС: „Рік 1914".

ПАН: „Плян В".

ПАСАЖ: „Дорога велитнів".

ПРОМІНЬ: „Гра фаль".

СОНЦЕ: Підчас ферій нечинне.

СТИЛЕВЕ: „Ц. к. фельдмаршал" (Власта Бурiян).

УТІХА: Гари Піль — „Пригода у нічнім експресі".

ХИМЕРА: „Украдений рай" (Филип Гольмес, Нансі Кероль).

Закордоне радіо.

Пятниця, 9. вересня 1932.

Ляйпціґ (259,3) 16.30 Скандинавська музика. **Братислава** (278,8) 22.20 Циг. музика, **Мілано** (331,4) 11.15, 13.00, 17.10 Музика, **Штутгарт** (360,6) 16.00, 17.00 Концерт, 19.30 Цитристи, 20.00 „Нібелюнги" траг. Гебеля, **Гельсінґфорс** (368,1) 17.00 Фінл. пісні, **Гамбург** (372,2) 17.55 Нар. пісні, 19.20 Веселі образки. **Білгород** (430,4) 12.05 Нар. пісні, 16.30 Спів, Діно Любішич. **Беромінстер** (459,4) 15.30 Концерт, 20.00 Англ. музика. 20.40 „Склянка води" авд. Скрібе, **Лянґенберґ** (472,4) 20.30 Серенади, **Праґа** (488,6) 19.00 Фортепянові пісні та твори, **Відень** (517,2) 11.30 Квартет, **Рига** (525,4) 18.00 Спів, Візбудіс. 19.05 Концерт, **Харків** (937,5) 10.00 Концерт для робітників, 14.30, 16.35 Для молоді, 15.00 Концерт-естрада, 18.15 Пісні, 19.00 Етн. концерт, 24.00 Комунікати, музика звуковиків, **Париж** (1724,1) 20.00 „Чесна Зузанна" оп. Жільберта.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 9. вересня 1932.

11.58 Час, 12.10 Огляд преси, 12.20, 12.45, 15.25 Грамофон, 12.40 Метеорольоґічний комунікат, 15.00 Господарський комунікат, 15.10 „Личачок Спритненького" II. ч. оп. для дітей, 16.40 „В Джінґісхановій батьківщині", відч., 17.00 Концерт, 18.00 Відчит, 18.20 Танк. музика, 19.15 Всячина, 19.35, 21.50 Прес. рад. денник, 19.45 „Чако, як предмет болівійсько-параґвайського спору", 20.00, 20.55 Симф. концерт, 20.40 „Музичне паломництво", фейл., 22.00, 22.50 Танк. музика, 22.40 Спорт.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

УЛЬТІМАТ СЕЛЯН ПРЕЗИДЕНТОВІ ВАРШАВИ.

Конфлікт між міською владою Варшави та селянами загострюється. До Варшави приїхало 7. вересня дуже мало возів. Союз дрібних хліборобів предложив президентові Варшави меморіял, у якім домагається знижки оплат за вїзд до міста, продовжування часу вивожения сміття та навозу до 10. год. рано та скасування карних мандатів за постій на вулицях Варшави. Магістрат відкидає ці домагання. Сподіються, що справою бойкоту Варшави селянами займеться „Центральне Т-во Організацій Рольничих Кулок".

НОВИНКИ

— **Засідання Історичної Секції Наукового** Т-ва ім. Шевченка у Львові відбудеться в суботу 24. вересня в год. 19. з таким порядком: 1) Протокол з попереднього засідання. 2) Реферати про надіслані праці. 3) Вибір нових дійсних членів. 4) Вільні внески. — За Президію: **І. Кордуба, директор, Я. Пастернак,** секретар.

— **Пригадка.** Святочна Академія в честь І. Мазепи, влаштована Історичною Секцією Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові, відбудеться в неділю 11. IX. в Музею НТШ.

— **З Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові.** Дістаємо такий комунікат: На численні урґенси зацікавлених осіб Наукове Товариство ім. Шевченка подає до відома, що з приводу загальної фінансової крізи здержує на необмежений час виплату усяких авторських гонорарів за праці, надруковані вже чи віддані до друку у виданнях Товариства; тимсамим здержується виплата зачетів на рахунок майбутніх робіт, як це передше водилося в Товаристві.— **Д-р В. Левицький.**

— **Що світлити у Львові?** Відповідь на це питання дасть проф. д-р Іван Крипякевич в неділю 11. вересня в год. 11. передпол. в домівці „УФОТО", Ходоровського 15.

— **Від 15. вересня** судді у Польщі, що переходять на емеритуру діставатимуть про це офіціяльне повідомлення.

— **Невеселі цифри.** За серпень було у Варшаві 126 самогубчих намагань, у чому 20 скінчилось смертю. Авта переїхали 83 особи, з чого 4 на смерть. Трамвай поранив 18 осіб, залізниця 5 і 3 особи вбила. Убивств було 4. 27 осіб було зранених на вулиці.

— **50 проц. знижку від закладання нових телефонів** установило польське м-ство почт і телеграфів. Незалежно від того передбачені дальші полекші.

— **Телефонічну станицю** в обмежених денних годинах завели в почтово-телефонічній станиції Міжинець (пов. Перемишль).

— **Надужиття в 14 громадах.** Як повідомляє ПАТ повітовий виділ перевів люстрацію в ярославськім повіті та викрив надужиття в 14 громадах. Начальники громад або уповажнені органи не відсилали до скарбової каси грошей, зібраних за грунтовий податок. Недостаючі суми сягають кілька тисяч зол. У чотирьох громадах шкоди покрили війти.

— **Примхи природи.** В околиці Полоцька трапилась доньці землевласників Шемплінських досить оригінальна пригода. Цього року, коли приїхала зі студій до рідні на село ствердила, що саме тепер у 20-ім році життя змінила несподівано природним способом свій пол і стала мущиною. Рідня не хотіла вірити цій звістці і звернулась до лікарів, які потвердили факт зміни полу. Дівчина обстригла волосся, змінила одяг і офіціяльно дістала документи на нове мужеське імя. Із Софії став Збігнев і вже відбуває військову службу.

— **Овочі в Заліщиччині** цього року зародили обильно. Передовсім яблока та сливки. Менше зародили грушки, головнож десерових французьких пород. Також збір винограду збільшився, тому на місцевім ринку впали значно ціни румунського винограду. В Заліщиках сподіються взагалі припинення румунського винограду.

— **Передісторичний олень.** При копанні торфу в Хлопичах (пов. Ярослав) викопали робітники поломаний на части кістяк мабуть передісторичного оленя. Робітники видобули зовсім неушкоджений череп із усіми зубами, а окремо роги.

— **Вломилися злодії до каси Кулка Рольнічого в Жовкві та забрали 5.000 зол. в готівці.** На місці лишили підроблений ключ.

— **Тайну горальню** викрили в Переходах біля Мечищова (пов. Бережани) в Феця Ганджі, кольоніста з Волині. Сконфіскували котел до фабрикації горівки, дві бочки горівки і т. ін. Поліція дальше веде слідство серед тутешніх православних, бо сподіється викрити більше горалень.

— **Чи Аксентев це вбивник лікаря з Чорткова?** „Век Нови" приносить за „ПАТ-ом" звістку, що віденська поліція ставить тезу, буцімто студент медицини Аксентев, за яким шукають у звязку з орґанізацією потайної клініки, де робили безплодними мущин це той сам Теодор Аксентев, який ставав у 1926 р. у Чорткові перед судом як убивник тамошнього лікаря Марґуліеса.

— **Повісили черця.** Варшавські часописи повідомляють, що польська поліція довідалася нібито в монастирі в Дермані біля Кремінця ведено комуністичну та протипольську агітацію. До монастиря сходилося багато людей, що слухали промов черця Ігнатія Бариша. В монастирі скривався теж, як твердять ті часописи, шпіон Ігн. Ковальчук. Поліція здобула докази протидержавної роботи обох і їх арештувала. На днях у Кремінці відбулася перед наглим судом розправа і обох арештованих засудили на смерть. Їх повісили на подвірі кремінецької тюрми.

— **Ріжні вістки.** У Манджурії за тиждень було 3500 нових випадків холери. — У Загребі відбувся IV. славянський конгрес студентської молоді та сеніорів. — Голяндська королева (мати) склала вперше за час побуту екс-кайзера Вільгельма у Голяндії йому візиту. — Музей Фонтенебльо недалеко Парижа випродує на ліцитації старі гармати та мінометн. — У Польщі зареєстрували 175.000 безробітних. — У Ґенуї спустили на воду новий кружляк „Больцано", що є воєнним кораблем і має 8 гармат. — Звичайний монтер, поляк, що живе у Франції, найшов спосіб, як літак може прямовісно сідати на землю. — Під проводом руенського архиепископа виїхало з Руен і Гавру 4200 прочан до Люрд. Такої великої прогулки до цього місця давно вже не було. — У Полоцьку відкрили в однім місці під шаром землі на 60 цм. воду зі сильним азотним квасом і невідомим газом. — З французької Гуяни втікли вязні, що сиділи у вязниці Сен-Мартен де Ре. Утеча звідти звязана з великою небезпекою, бо треба пробиватись пралісами.

— **Сумна перспектива Америки.** Фахові американські статистики та інжинірі після довгих дослідів над економічним станом Злуч. Держав оголосили справоздання. Їх висновки дуже сумні. Злуч. Держави не тільки задовжені на 218 міліярдів зол., але й не всилі далі розвивати свого промислу. Фахівці не знають навіть, де шукати ради на безробіття, яке зростатиме невпинно і за два роки дійде до 20 міл. осіб. Усі ждуть генія, що найде вихід із теперішньої ситуації.

— **Конгрес математиків.** У Цюріху зіхались з усього світа математики на конгрес. У ньому бере участь 800 делегатів і 41 країн пяти частин світа. При виставі влаштували виставу книжок і підручників.

— **Бурі над Францією.** Над усією полудневою Францією перейшли позавчора бурі з громами. Було пять більших пожеж і три жертви від грому. Хмароломи знищили у Провансі багато виноградників.

— **Горить ліси.** Наслідком посухи горять ліси в півд. частині провінції Манітоби. Вогонь посувається на простоні 17 миль (англ.) широ-

З природи й техніки.

Найнижча температура.

Недавно зумів славний голяндський фізик професор Кеєсом з Лайден одержати найнижчу з відомих досі температур. Опираючися на славних піонірських працях Камерлінг Оннеса, помпував він при помочі 2 великих дифузійних помп Гедого пару гелю, що збирався над малою кількістю плинного гелю. Після 3 годин помпування розпряжність пари гелю над плинним гелем була дуже мала, бо тільки ок. 4 тисячних міліметра стовпа ртути. Змірявши розпряжність пари гелю, проф. Кеєсом міг обчислити температуру плинного гелю. Вона була рівна 0,7 ступня абсолютної температури, себто 272,3 ступнів Цельзія нижче зера або тільки 0,7 ступня повище абсолютного зера.

Нові небесні тіла.

Згадане вже нами відкриття нового небесного тіла бельгійським астрономом Дельпортом потвердили обсервації інших астрономічних обсерваторій. Виявилося, що „обект Дельпорта" це одна із 1300 малих планет (себто планетоідів) сонишної системи. Досі уважали малу планету Ерос зіркою, що підчас своєї подорожі найбільше наближується до землі. Однак обсервації нової планети кажуть, що вона наближується ще більше до землі, бо аж на 16 і пів міліона кільометрів тоді, коли Ерос в найкориснішім випадку наближився тільки на 21,7 міліонів кільометрів.

Для астрономії це відкриття важне тим, що при помочі „обекту Дельпорта" або, як каже офіціяльна назва, при помочі „1932 EA 1", можна буде, по всякій правдоподібности, ще докладніше змірити промінь дороги, по якій кружляе наша земля довкола сонця. Як відомо, цей промінь є одиницею міри в соняшній системі, так само як на землі є нею метер.

Зновжеж недавно німецький астроном Раймут з Гайдельбергу відкрив нову малу планету, названу покищо „обектом Раймута". Дорога цієї нової планети дуже інтересна. Віддалюючися від сонця, вона заходить аж поза дорогу, по якій кружить довкола сонця Марс, зате зближуючись до сонця, попадає між дорогу Венери і Меркурія. Цей новий планетоід може наблизитися до землі більше ніж згаданий планетоід „1932 EA 1", бо аж на 10,5 міліонів кільометрів.

Дикі коні вимирають.

Непаристокопитні ссавці, до яких зачислюємо семейства носорогачів, тапірів і коней, були в минулих епохах землі дуже розповсюдненими звірятами. Нині природники приймають загально, що носорогачі і тапіри повільно вимирають і що дні їх життя почислені.

Однак чимале зацікавлення викликала недавно стаття пані Т. Едінгер у 18. зшиткові берлінських „Натурвіссеншафтен". Говориться там м. і. про досліди О. Антоніюса, з яких виходить, що також дні життя диких коней почислені. А саме виявляється, що ще з кінцем 18. віку можна було стрінути в Польщі дикого европейського коня тарпана, останній примірник якого вбили в 1876 р. в Таврії. Нині не стрінемо вже тарпана ніде. Інша порода коня т. зв. кінь Пшевальського стрічається нині тільки в кількох місцях серед степів Дзунгарії (в північно-західнім Китаю, на півночі від міста Урумчі). Так само з білого тундрового коня остало тільки кілька табунів над східньо-сибірською рікою Колимою, що вливається до Північного Ледового Моря. Як відомо, добре заховані кістяки того коня надибуємо часто разом із кістяками мамутів. Азійські дикі осли зникли зовсім з лиця азійської частини Радянського Союзу, остали тільки в Тибеті і Монголії. Дикий осел з гір Атласу в північно-західній Африці щез нині зовсім, його нубійського кревняка чекає та сама доля. На наших таки очах вимерли південно-африканська кваґґа та берчельська зебра. Інші роди зебри є теж на вимерті, якого спинити ніяким робом не вдасться.

Антоніюс доказує далі, що причиною вимирання диких коней не є переслідування їх людьми. Воно тільки приспішило їх повільну смерть. Причин вимирання слід шукати у природних змінах їх окруження, до яких ці сотворіння не вміли приміцнитися. Так само зміни клімату (висушення степових околиць!) причинилися в великій мірі до загибелі диких коней.

Найглибше озеро Европи.

Найбільшим озером Европи є озеро Ладоґа на межі Фінляндії і Радянського Союзу. Хоч його поверхня має аж 18 тисяч квадратних кільометрів його глибина менша від найглибшого німецького озера себто Боденського, що глибоке на 250 метрів розмежовує Німеччину від Швайцарії. На днях розслідили бажчне найглибше озеро Европи Горніндальс у західній Норвегії. Виявилося притім, що подавана давніше глибина цього озера (486 метрів) невірна. Дійсна глибина його є 514 метрів. Це озеро має крім цього ще одну дуже характеристичну прикмету: його вода незвичайно прозора. Кажуть, що ніяке озеро на світі не має більше прозорої води від Горніндальсванду.

Температура соняшних плям.

За обчисленнями Е. Петіта і С. Нікольсона соняшні плями мають 4750 ступнів абсолютної температури; зате температура світячої поверхні сонця (фотосфери) є 5955 абс. ступнів. Але з них обчислень не сміємо заключати, що проміннювання сонця слабне в часах, коли на сонці дуже багато плям, і що тим самим температура на землі повинна тоді бути нижча. Здається, що в парі з побільшенням кількости соняшних плям у деяких роках іде рівночасне підвищення температури „незаплямленої" поверхні сонця, яке вирівнює страти проміннювання, що їх спричинюють плями сонця.

Золото в сирійській пустині.

Багдадський купець Гадь Мугамед аль Бассан відкрив серед сирійської пустині жили золота. А саме ці поклади находяться біля місцевости Рутба, що лежить на летунськім шляху Галилея — Багдад. Літаки англійських „Державних Повітряних Ліній" постійно причалюють до цього місця. Гадь Мугамед одержав на днях від уряду Іраку концесію на експльоатацію золота протягом 75 літ. Після цього речинця копальня золота перейде на власність держави. **А. Л.**